

MEISJE VAN 16 AANGERAND TE RUMST IN DE ZOMER VAN 1655

Het zou een ‘scope’ kunnen zijn in een hedendaagse krant, een ‘quote’ op het internet, een ‘tweet’ op twitter, een ‘item’ op facebook of een ander internetforum. Maar deze titel verwijst naar een incident dat meer dan 350 jaar geleden in Rumst gebeurde, in de zomer van 1655.

Elisabeth Lenssens, het oudste kind en enige dochter van schoenlapper Pauwel Lenssens en zijn vrouw Wauterijnken van Tholhuys, gedoopt te Rumst op 28 augustus 1639, was op het moment van het incident dus 16 jaar. Van dezelfde leeftijd was haar vriendin Catharina Maes, de middelste van de drie dochters van Peter Maes en Jacoba Claessens, gedoopt te Rumst op 26 november 1638.(1)

Elisabeth, Bet genoemd, getuigt op 7 juli 1655 voor notaris Bartholomeus Ceulemans, meier van het laathof van Terhagen, op verzoek van Anna Cuypers, de vrouw van Peter Van den Brande, en van Jacobmyne Claessens, de vrouw van Peter Maes, in hun proces tegen koster en schoolmeester Joos Servaes.

Zij verklaart dat ze tot Kerstmis nog ter schole ging en dat de schoolmeester “haar oneerlijchen heeft aengetast onder haren veurschoot om aldaar te betasten en knuyfelen en soo heeft zij attestante dat gewaer wordende is achterwaerts geschoten en van daar losse weggegaen en gaen sitten benefersseker ander dochter Joanne Marie Aertgeerts dewelcke haer attestante vragde wel Bet waarvaen schote ghij soo achterwaerts...” Cathelijne (De Crock), de vrouw van de koster was er nog bijgekomen, vulde zij nog aan.(2)

In de schepengriffies van Rumst werden op verzoek van Jacomijne Claes, echtgenote van Peter Maes, de getuigenissen genoteerd van Adriana Struelens, vroedvrouw te Boom, en van Kathelijne Pooters, reeds 12 jaar vroedvrouw te Rumst.(3)

Op 30 juli verklaart Cornelis Thijs voor de schepenen Christiaen De Belder en Jacques Ceulemans, dat de afgezette koster Servaes zich bij hen had verscholen. Dat werd zo door notaris Ceulemans geregistreerd.(4)

Wie is Joos Servaes? Hij is duidelijk een persoonlijkheid, een man met verschillende kanten. Hij genoot enig aanzien. Dat blijkt uit de doopgetuigen bij zijn beide kinderen. Zijn zoon Gaspar Ferdinand, gedoopt te Rumst op 13 april 1654, werd genoemd naar zijn peter Gaspar Ferdinand Charles, verbonden aan de Grote Raad in Mechelen. Zijn tweede zoon Frans Dominicus werd boven de doopvont gehouden te Rumst op 3 mei 1655 door dame Francisca Van Asbroeck, de echtgenote van drossaard Guilielmus Meeus.(5)

Joos Servaes was koster geworden in opvolging van Peter Vereplas, die slechts kortstondig koster was geweest. Visitator G. Smits had hem op 14 juli 1653 aangeklaagd omdat hij als gildekapitein, in militair tenue, aan het hoofd van met wapens uitgeruste jongeren een optocht of ommegang geleid had. Dit paste niet met zijn staat en bovendien verwaarloosde hij alzo zijn ambt.(6) (7)

Pastoor Augustinus Nijs (8), die in 1638 werd aangesteld, was een zachtmoedig man en blijkbaar niet opgewassen tegen de sterke persoonlijkheden in Rumst. Hij lag overhoop met zowel de schout als later met drossaard Meeus. De naijver met deze laatste heeft te maken met de oprichting van de “Confraterniteit van het Schapulier”.(9) Als hieruit maar geen moeilijkheden voortkomen, vreesde ook de visitator.(6)

De bisschop van Antwerpen, Mgr. Ambrosius Capello, die op 13 september 1654 in de kathedraal van Antwerpen werd gewijd (10), bracht in 1655 hoogst persoonlijk een bezoek aan de parochies van de landdekenij Lier en kwam dus ook te Rumst het vormsel toedienen. Hij was nauwelijks vertrokken of het incident kwam aan het licht.

Of het ooit tot een veroordeling is gekomen, hebben wij niet achterhaald.(11) Er werd nooit nog iets over Joos Servaes gehoord.

Wellicht was Elisabeth getraumatiseerd door dit gebeuren. Ze huwde, 30 jaar oud, op 16 februari 1670, met Jacob Mol (12), en vertrok naar Heindonk, waar ze moeder werd van vijf kinderen.

Sexschandalen zijn steeds in de geschiedenis voorgekomen. Het is en blijft voor de slachtoffers een trauma, dat hun verder leven bepaalt. En het is niet altijd zo veraf, zoals nu blijkt voor Rumst.

- (1) E. Van Reeth, Parochieregisters van Rumst, dopen, eigen beheer, 1958, p. 136 en p. 145
- (2) Gaston Roggeman, Notariaat Bartholomeus Ceulemans, akten 1649-1693, p. 20 nr. 221
- (3) Leo Vermeulen, Schepengriffie Rumst, Rumesta, 2006 p. 49 nr. 7
- (4) Gaston Roggeman, Notariaat Bartholomeus Ceulemans, akten 1649-1693, p. 20 nr. 223
- (5) E. Van Reeth, Parochieregisters van Rumst, dopen, eigen beheer, 1958, p. 205
- (6) Pastoors, onderpastoors en kapelrij-beneficianten te Rumst, Sint Pieter, 1986, p. 14-21
- (7) A. Switsers, Koster te Rumst Sint Pieter, in Jaarboek Rumesta 1996, p. 22-23
- (8) Zijn naam wordt niet vermeld in het ‘manuaal van de koster’, dat op 4 september 1646 door de toenmalige koster Peter Kempen werd opgemaakt.
- (9) J. Neyens, Rumst van Romeinse nederzetting tot nijverheidsgemeente, Lier, 1958, p. 127-128
- (10) C. De Clercq, Het bisdom Antwerpen 1559-1662, Antwerpen, 1962 p. 24
- (11) Het proces wordt niet vermeld in : J. De Brouwer, De Kerkelijke Rechtspraak en haar evolutie 1570-1795, Tielt 1971-1972
- (12) De huwelijksgetuigen zijn : Jan de Moll, vader – Paulus Lenssens, vader. Daarom is Jacob wellicht de zoon uit een eerder huwelijk van Jan Mol en een onbekende vrouw. Jan Mol hertrouwde in 1643 te Rumst met Maria Vackaerts. Een andere bron noemt Jacob de zoon van Adriaan de Mol en van Joanna Timmermans, gedoopt te Heffen op 3 juli 1643.